

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 marca 2018 r. Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie zasądził od pozwanej (...) spółki akcyjnej V. (...) z siedzibą w W. na rzecz powódki (...). (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. kwotę 6287 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwot: 2162 zł od dnia 18 grudnia 2015 roku, 4125 zł od dnia 28 lutego 2016 roku (pkt I) , oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt II), zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 2700,80 zł tytułem kosztów procesu (pkt III), zaś w punktach IV i V nakazał pobrać odpowiednio od powódki i pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Szczecinie nieuiszczone koszty sądowe.

Wyrok ten zaskarżony został apelacją powódki, w której domagała się jego zmiany poprzez zasądzenie od pozwanego dalszej kwoty 9055 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28 lutego 2016 r. oraz zasądzenie kosztów postępowania przed Sądem I instancji, a nadto zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania przed Sądem II instancji , wraz z kosztami zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Wyrokowi zarzucono:

1. naruszenie przepisu art. 361 k.c. oraz art. 363 § 1 k.c. w zw. z art. 822 k.c. poprzez ich wadliwą, zbyt wąską wykładnię, czemu Sąd I Instancji dał wyraz w przyjęciu, iż roszczenia powódki obejmujące zwrot kosztów wykonanych usług w postaci: reprezentacji poszkodowanego w postępowaniu likwidacyjnym, wyceny wartości pojazdu, najmu samochodu zastępczego w okresie od dnia 3 grudnia 2015 roku do dnia 11 marca 2016 roku, przechowywanie uszkodzonego pojazdu w okresie od 3 grudnia 2015 r. do dnia 25 stycznia 2016 r. nie pozostają w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą;

2. naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i zastąpienie jej oceną dowolną, a w konsekwencji – poczynienie w sprawie wadliwych ustaleń faktycznych, po części dowolnych bo nie znajdujących oparcia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, po części błędnych, bo ustalonych sprzecznie z dowodami przeprowadzonymi w niniejszej sprawie;

a) zaniechaniu wnikliwej, rzetelnej, zgodnej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego oceny dowodów w postaci: zeznań świadka T. Ś., zeznań R. T., wydruków wiadomości e-mail, a w konsekwencji przyjęcie wbrew ich treści, że brak jest podstaw do uwzględnienia kosztu reprezentacji poszkodowanego w postępowaniu przedsądowym, a regułą jest, że podmioty wynajmujące samochody zastępcze i świadczące inne usługi w ramach likwidacji szkody nie naliczają z tego tytułu żadnych opłat;

b) pominięciu dowodu z wyceny nr (...) oraz zaniechaniu wnikliwej, rzetelnej, zgodnej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego oceny dowodów w postaci: faktury VAT, załączonych do pozwu wiadomości e-mail oraz zeznań świadka T. Ś., zeznań R. T., a w konsekwencji przyjęcie wbrew ich treści, że „powódka nie wykazała też zarówno celowości, jak i wysokości wydatku na wycenę prywatnego rzeczoznawcy (400 zł). Powódka nie tylko nie udowodniła potrzeby poniesienia takiego kosztu, adekwatności takiego kosztu w stosunku do uzyskanego ewentualnego rezultatu, ale nawet nie dowiodła okoliczności, że koszt taki poniosła;

c) zaniechaniu wnikliwej, rzetelnej, zgodnej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego oceny dowodów w postaci zeznań świadka T. Ś., a w konsekwencji przyjęcie wbrew ich treści, że „poszkodowani mieli pełną możliwość zastąpienia uszkodzonego pojazdu innym już w dniu 3 grudnia 2015 roku” i „zasadny okres najmu pojazdu zastępczego i przechowywania uszkodzonego pojazdu winien zakończyć się 3 grudnia 2015 r. ”.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Apelacja powódki doprowadziła do uchylenia wyroku w zaskarżonej części, aczkolwiek z innych względów, niż te w niej wskazane.

Zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c. Sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak pod uwagę nieważność postępowania. Przepis art. 379 pkt 2 k.p.c. stanowi zaś, że nieważność postępowania zachodzi, jeżeli strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej, organu powołanego do jej reprezentowania lub przedstawiciela ustawowego, albo gdy pełnomocnik strony nie był należycie umocowany.

Z dokumentów złożonych przez pełnomocnika powódki na rozprawie apelacyjnej, w szczególności informacji z Krajowego Rejestru Karnego wynika, że prezes zarządu powódki R. T. został skazany wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 26 stycznia 2017 r. za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. Wyrok ten stał się prawomocny z dniem 24 października 2017 r. Przestępstwo określone w art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.c. należy do czynów określonych w rozdziale XXXV „przestępstwa przeciwko mieniu”.

Zgodnie zaś z art. 18 § 2 k.s.h. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 września 2018 r.) nie może być członkiem zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej albo likwidatorem osoba, która skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwa określone w przepisach rozdziałów XXXIII – XXXVII kodeksu karnego.

W literaturze podnosi się, że zakaz pełnienia funkcji obowiązuje z mocy samego prawa.

Utrata zdolności do piastowania funkcji w odniesieniu do członków organów spółki (zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej) oznacza wygaśnięcie mandatu z dniem uprawomocnienia się wyroku skazującego. Jeżeli zatem utrata przesłanki kwalifikacyjnej (wystąpienie przesłanki negatywnej) nastąpi w trakcie pełnienia mandatu, skutkuje to jego natychmiastowym wygaśnięciem ex lege. Celem regulacji art. 18 § 2 KSH jest bowiem uniknięcie sytuacji, w której w skład władz spółki wchodzi osoba, która nie daje rękojmi należytego sprawowania powierzonych jej funkcji. Realizacja tego celu następuje przy przyjęciu, że z chwilą prawomocnego skazania za przestępstwa określone w art. 18 § 2 KSH osoba skazana traci z mocy prawa możliwość dalszego pełnienia obowiązków (zob. O. [w:] Kodeks spółek Handlowych tom III A, Komentarz do art. 18, (...) Prawnej

L., J. N. [w:] Kodeks spółek handlowych Komentarz Tytuł III spółki kapitałowe Dział I spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, (...) Prawnej LEX). Takie też stanowisko zaprezentował Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 10 stycznia 2008 r., IV CSK 356/07., OSNC z 2009 nr 3, poz. 43).

Skoro zatem w dniu 14 października 2017 r. uprawomocnił się wyrok skazujący wobec R. T., to z tym dniem wygasł jego mandat do sprawowania funkcji członka zarządu powodowej spółki. Jednocześnie, jak wynika ze złożonego w postępowaniu apelacyjnym protokołu Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników (...) (...) spółki z o.o. w S. z dnia 25 kwietnia 2018 r. dopiero w tym dniu powołano do pełnienia funkcji członka zarządu K. T.. Dodać należy, że wobec bezwzględnego charakteru zakazu z art. 18 k.s.h. wtórne znaczenie miał fakt odwołania R. T. z funkcji członka zarządu z dniem 25 kwietnia 2018 r.

Konstatacja ta oznacza, że w okresie od 24 października 2017 r. do dnia 24 kwietnia 2018 r. powodowa spółka nie miała organu powołanego do jej reprezentowania. Skutków takiego stanu rzeczy nie zmienia fakt złożenia przez nowego członka zarządu K. T. w pełnomocnictwie procesowym udzielonym w dniu 21 marca 2019 r. oświadczenia o treści „potwierdzam wszelkie dotychczasowe czynności dokonane przez pełnomocnika”. Podkreślenia wymaga, że przeszkodą w prowadzeniu omawianej sprawy nie był bowiem brak należytego umocowania pełnomocnika, lecz brak organu uprawnionego do reprezentacji strony. Każdy z wymienionych przypadków stanowi odrębną przesłankę nieważności postępowania, o której mowa w art. 379 pkt 2 k.p.c. O ile w przypadku braku w postaci wadliwego pełnomocnictwa dopuszcza się możliwość sanowania tego uchybienia poprzez potwierdzenie przez samą stronę czynności podjętych przez niewłaściwie umocowanego pełnomocnika, o tyle nie wchodzi w rachubę konwalidowanie wadliwości przejawiającej się w braku organu uprawnionego do reprezentacji strony (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 30 czerwca 2014 r., I ACa 268/14, (...) Prawnej LEX nr 1489161).

W konsekwencji, wobec tego, iż strona powodowa nie miała organu powołanego do jej reprezentowania od dnia 24 października 2017 r., (a zatem także i w czasie wydania wyroku przez Sąd pierwszej instancji), postępowanie w niniejszej sprawie było dotknięte nieważnością, stanowiąca bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 386 § 2 k.p.c. Zaistnienie tej przesłanki obliguje Sąd odwoławczy do uchylenia zaskarżonego wyroku niezależnie od tego, czy przyczyna ta miała wpływ na treść wyroku.

W związku z tym Sąd Okręgowy uchylił zaskarżony wyrok w części, w jakiej zaskarżono go apelacją, zniósł postępowanie poczynając od dnia 24 października 2017 r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, pozostawiając temu Sądowi orzeczenie o kosztach postępowania odwoławczego zgodnie z art. 108 § 2 k.p.c.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd pierwszej instancji winien podjąć czynności wynikające ze stanu postępowania od dnia 24 października 2017 r., w szczególności obejmujące wyznaczenie rozprawy, doręczenie stronom odpisu opinii biegłego i umożliwienie im złożenia ewentualnych zarzutów, w razie potrzeby dopuszczenie dowodu z ustnego wyjaśnienia opinii przez biegłego lub opinii uzupełniającej, a następnie, po przeprowadzeniu rozprawy, dokonanie oceny żądania powódki z uwzględnieniem całego materiału dowodowego.

Monika Rzepiejewska Agnieszka Górską Agnieszka Woźniak